

НЕ ТОЛЬКІ ВЫСОКІ БАЛ АТЭСТАТА...

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

— Таму кожнае прынятае намі летась кіраўніцкае рашэнне абмяркоўвалася з прафесіяналамі, навукоўцамі, педагогамі-практыкамі, Саветам рэктараў, дырэктарскім корпусам, дэпутатамі, грамадска-кансультацыйным саветам, створаным пры міністэрстве, галіновым прафсаюзам, бацькамі навучэнцаў, неабыхавымі грамадзянамі. А найбольш маштабныя праблемы разглядаліся з удзелам кіраўніка дзяржавы на Рэспубліканскім педагагічным савеце і ІІ З'ездзе вучоных, — падкрэсліў міністр. — Закладваючы перспектыву заканадаўчую базу, мы не забывалі і пра бягучыя пытанні. Так, быў зменены шэраг важных прававых актаў, якія дзейнічалі ў сістэме адукацыі: Палажэнне аб атэстацыі педагагічных работнікаў, аб папярочным савеце, бацькоўскім камітэце і іншыя. Але **галоўнае — нам удалося «разварушыць» сістэму, актуалізаваць яе ролю і месца ў сучасным беларускім грамадстве, намеціць прыярытэтныя кірункі паступальнага развіцця.**

Курс — на незалежную атэстацыю

Значныя змены адбыліся ў змесце агульнай сярэдняй адукацыі. Летась былі перапрацаваны навучальныя праграмы па ўсіх прадметах. Выдадзены 41 новы падручнік: іх рыхтавалі з улікам узроставых асаблівасцяў навучэнцаў, заданні насычаны нацыянальным кантэнтам, дапоўнены электроннымі адукацыйнымі рэсурсамі, цікава аформлены. Да 1 верасня 2019 года ў адпаведнасці з даручэннем кіраўніка дзяржавы будучыя абноўлены ўсе падручнікі, але маніторынг зместу навучальных праграм, падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў, унясенне ў іх неабходных карэкціровак будучы працягваецца.

«Неабходна выключыць непатрэбныя дысцыпліны, якія не маюць дачынення да падрыхтоўкі па канкрэтнай спецыяльнасці».

— Для павышэння адказнасці навучэнцаў за вынікі вучобы міністэрствам ужо прынятае рашэнне аб увядзенні з наступнага навучальнага года нездавальняючых адзнак у V—XI класах: «1» і «2» балы, — паведаміў Ігар Карпенка. — Пакідаць на другі год вучняў з нездавальняючымі гадавымі адзнакамі мы пакуль не плануем. А вось у перспектыве, пасля ўвядзення інстытута незалежнай атэстацыі, якая павінна праводзіцца пры наяўнасці надзейных метадаў ацэньвання, крытэрыяў адкрытасці, празрыстасці і даступнасці інфармацыі, дакладных механізмаў зваротнай сувязі, кожны выпускнік атрымае аб'ектывны адказ на пытанне, якую траекторыю далейшага навучання яму трэба абраць. Гэта будзе спрыяць павышэнню матывацыі ў выбары будучай прафесіі.

Між іншым, у гэтым годзе беларускія школьнікі ўпершыню будучы ўдзелнічаць у міжнародным даследаванні адукацыйных дасягненняў навучэнцаў PISA (Program for International Student Assessment). Вясной мінулага года ўжо адбыўся пробны этап, які паказаў, што тэхнічна і арганізацыйна Беларусь да даследавання падрыхтаваная.

Па прафесію — у тэхнапарк

— Для прадастаўлення роўных магчымасцяў у атрымання якаснай адукацыі прынята прынцыповае рашэнне: экзаменаў у 5-ы клас гімназій больш не будзе, — падкрэсліў Ігар Карпенка. — Прэзідэнтам ужо падпісаны адпаведны ўказ. У сувязі з гэтым нам неабходна распрацаваць комплекс нарматыўных мер па рэалізацыі палажэнняў указа, пачынаючы з падтрымкі таленавітых і адораных навучэнцаў і заканчваючы стварэннем нацыянальнай сістэмы ацэнкі якасці адукацыі. Будучы распрацаваны новыя падыходы ў выніковай атэстацыі выпускнікоў

ФОТА БЕЛТА

IX і XI класаў, створана рэспубліканская структура па ацэнцы якасці адукацыі ў цэлым. Разам з тым мы выдатна разумеем, што якасць адукацыі — не толькі высокі бал атэстата. Перш за ўсё — гэта паспяхова ўладкаваны ў жыцці чалавек, яго светапоглядны стрыжань і актыўная грамадзянская пазіцыя. Асабліва роля ў гэтым належыць прафарыентацыйнай рабоце.

Ігар Карпенка паставіў задачу: з наступнага навучальнага года прафесійнай падрыхтоўкай рабочых і служачых на базе ўстаноў прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі павінна быць ахоплены максімальная колькасць вучняў X—XI класаў. Разам з тым патрабуюцца інавацыйныя падыходы ў арганізацыі прафарыентацыйнай работы.

Сёння Міністэрства адукацыі сумесна з вядучымі ўніверсітэтамі прапрацоўвае пытанне арганізацыі дзейнасці дзіцячага тэхнапарка. Работа з адоранымі і таленавітымі дзецьмі павінна быць сканцэнтраваная не толькі на развіцці творчых музычных, артыстычных здольнасцяў, але і матываваць да тэхнічнай творчасці і навуковага пошуку. У сценах дзіцячага тэхнапарка школьнікі змогуць паспрабаваць сябе ў будучай прафесіі, у навуцы, канструяванні і вынаходніцтвах. З гэтай мэтай вывучаўся вопыт суседзяў: дзейнасць у Расіі квантарыумаў і адукацыйнага цэнтра «Сірыус» у Сочы. У Беларусі таксама хапае напрацовак у гэтым кірунку, таму асноўнай задачай цяпер з'яўляецца стварэнне адпаведнай базы.

«У адной з мінскіх школ ад настаўнікаў патрабуюць справядзачу аб правядзенні канікул навучэнцамі, у іншай — справядзачу аб самаадукацыі».

Для павышэння прэстыжнасці рабочых прафесій, узмацнення прафарыентацыйнай работы выкарыстоўваецца патэнцыял конкурсу прафесійнага майстэрства WorldSkills. У 2017 годзе беларуская каманда заваявала 2 залатыя, 21 сярэбраны і 6 бронзавых медалёў на Міжнародным чэмпіянаце краін-членаў Еўразійскай прасторы ў Краснадары; 2 медалі — «серабро» і «бронзу» — на нацыянальным чэмпіянаце ў Шанхаі. А на 44-м Міжнародным чэмпіянаце ў Абу-Дабі беларускія канкурсанты занялі 16 месца з 59 краін. Зараз да гэтага руху ў рамках JuniorSkills далучаюцца больш юныя навучэнцы. У бягучым годзе пройдзе ўжо трэці нацыянальны чэмпіянат прафесійнага майстэрства WorldSkills Belarus — 2018.

Удасканаленне адбору

На ўзроўні вышэйшай адукацыі дзейнасць міністэрства была накіравана летась на аптымізацыю структуры, аб'ёмаў і па-

вышэнне якасці падрыхтоўкі спецыялістаў: уводзіліся новыя спецыяльнасці, змест тэстаў прыводзіўся ў адпаведнасць са школьнай праграмай, абітурыентам прадаставілі права здаваць чатыры прадметы на ЦТ, тэрмін дзеяння сертыфікатаў паддоўжылі на два гады, а колькасць рэзервовых дзён была павялічана.

«Будучы распрацаваны новыя падыходы ў выніковай атэстацыі выпускнікоў IX і XI класаў, створана рэспубліканская структура па ацэнцы якасці адукацыі ў цэлым».

— **Работа над удасканаленнем правілаў прыёму будзе працягвацца і надалей,** — запэўніў міністр. — Я маю на ўвазе павелічэнне парogaвага значэння ЦТ, патрабаванні да стажу працы для выпускнікоў школ, якія выбралі завочнае навучанне, гутарку пры прыёме на спецыяльнасці, звязаныя з кіраваннем, замацаванне кампетэнцыі міністэрства на ўвядзенне профільнага іспыту, бо пры залічэнні мы павінны бачыць не толькі балы і лічбы, але найперш чалавека!

Распачата і будзе праводзіцца мэтанакіраваная работа па скарачэнні колькасці незапрацаваных спецыяльнасцяў і спецыяльнасцяў, якія не адпавядаюць кірунку дзейнасці канкрэтнай ВНУ, узбудыненні і аб'яднанні роднасных спецыяльнасцяў, увядзенні новых.

Так, у 2017 годзе на першай ступені вышэйшай школы ў сувязі з неметазгоднасцю падрыхтоўкі былі ануляваныя 8 спецыяльнасцяў, 19 кірункаў спецыяльнасцяў і 17 спецыялізацый. На другой — 5. Адначасова было ўведзена 10 і 8 новых спецыяльнасцяў адпаведна.

Каго рыхтаваць і як?

Намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Васіль ЖАРКО, які ўзяў удзел у калегіі, паставіў перад сістэмай адукацыі шэраг задач і звярнуў увагу на пытанні арганізацыйнага плана. У прыватнасці, да канца лютага трэба вызначыцца з тэрмінамі навучання ва ўстановах адукацыі Беларусі, незалежна ад іх ведамаснай прыналежнасці і формы ўласнасці.

— Сёння ў адной ВНУ эканамістаў рыхтуюць чатыры з паловай гады, а ў іншай — чатыры гады. Павінен дзейнічаць адзіны стандарт падрыхтоўкі для ўсіх, а палітыку ў гэтым пытанні павінны вызначаць вядучыя профільныя ВНУ, — зазначыў віцэ-прэм'ер. — У краіне мадэрнізацыя прадпрыемстваў, будуюцца новыя, робяцца сур'ёзныя крокі да развіцця лічбавай эканомікі. Падпісаны адпаведны дэкрэт. Нам патрэбны спецыялісты, здольныя працаваць на сучасным абсталяванні, кіраваць склада-

нымі тэхналагічнымі працэсамі. Разам з тым многія ССНУ і ВНУ сёння выпускаюць спецыялістаў учарашняга дня, і, як адзначаюць работадаўцы, іх прыходзіцца давучваць і перавучваць. Сітуацыю трэба ў корані змяніць. Да 1 жніўня неабходна забяспечыць распрацоўку ці дапрацоўку праграмнай дакументацыі па ўсіх узроўнях прафесійнай адукацыі, выключыць непатрэбныя дысцыпліны, якія не маюць дачынення да падрыхтоўкі па канкрэтнай спецыяльнасці. Трэба ўзмацніць практычны складнік адукацыйнага працэсу, асвойваць новыя перспектывы кірункі падрыхтоўкі. Навука і тэхналогіі не стаяць на месцы, і сфера адукацыі павінна ісці ў нагу з іх развіццём, а лепш аперэджаць.

Васіль Жарко зазначыў, што не ВНУ будучы вызначаць, каго і колькі ім набіраць на навучанне. Патрэбу ў кадрах будучы фарміраваць Міністэрства працы сумесна з міністэрствамі эканомікі і адукацыі — з улікам патрэб рынку працы, балансу працоўных рэсурсаў і дэмаграфічных прагнозаў. Кожная лічба павінна быць абгрунтаваная.

Пад персанальную адказнасць

Намеснік прэм'ер-міністра таксама звярнуў увагу на важнасць захавання даступнасці дашкольнай адукацыі на вёсцы.

— У кожным аграгарадку павінен быць дзіцячы сад ці дзіцячы сад — школа. Калі не будзе такіх устаноў, то не будзе ў сяла і будучыні. Вельмі балючае пытанне — закрыццё школ. Такія рашэнні трэба старанна прадумваць, уважліва ўнікаць у кожную сітуацыю, а не гнацца за ўяўнай эканоміяй, трэба гутарыць з насельніцтвам, тлумачыць, пераконваць. Можа, дзесьці ўжо не патрабуецца захаванне базавай школы, дык пачынецца там пачатковую і не вазіце малечу за 15—20 кіламетраў ад дома. Прашу звярнуць увагу: з гэтага года ўсе рашэнні аб закрыцці і рэарганізацыі школ будучы прымацца толькі са згоды міністра адукацыі, і ён будзе несці перад урадам персанальную адказнасць за абгрунтаванасць такіх рашэнняў, — папярэдзіў Васіль Жарко.

«Міністэрствам прынятае рашэнне аб увядзенні з наступнага навучальнага года нездавальняючых адзнак у V—XI класах: «1» і «2» балы».

Спыніўся намеснік прэм'ер-міністра і на «праблеме з барадой»: «Шмат гаварылася пра выкананне неўласцівых функцый настаўнікамі, але ў некаторых школах гэта практыка па-ранейшаму захоўваецца, — адзначыў ён. — Здавалася б, прынятая пастанова аб абмежаванні дакументаабароту ў школах, а папяроявая валакіта працягваецца. Напрыклад, у адной з мінскіх школ ад настаўнікаў патрабуюць справядзачу аб правядзенні канікул навучэнцамі, у іншай — справядзачу аб самаадукацыі. І такіх прыкладаў шмат, дык пастаўце, нарэшце, кропку ў гэтым пытанні, давадзіце да кожнага дырэктара школы, настаўніка сваю пастанову і забяспечце жорсткі кантроль за яе выкананнем. У такім рэчышчы трэба працаваць і па іншых пытаннях. Вы вызначаеце палітыку ў адукацыі і павінны забяспечыць эфектыўны кантроль за яе рэалізацыяй».

«Паколькі ацэнку работы школы і настаўнікаў даюць бацькі навучэнцаў, то да іх меркавання трэба абавязкова прыслухоўвацца, — упэўнены Васіль Жарко. — З верасня школы працуюць па абноўленых вучэбных планах, але ці ўсе пытанні з перагружанасцю вучэбных праграм вырашаны? Думаю, што трэба правесці сустрэчу з бацькамі школьнікаў, выслухаць іх думкі і прапановы і пры неабходнасці ўнесці карэктывы».

Надзея НІКАЛАЕВА.